

การจัดการนวัตกรรมระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน Management of Innovation in the Student Support System

อนันต์ ดีข้า¹ เฉลิมพล มีชัย² และวีระวัฒน์ พัฒนกุลชัย³

Anan Deekham¹ Chaloeiphon Meechai² and Weerawat Pattanakulchai³

¹นักศึกษาระดับปริญญาเอก หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

^{2,3}อาจารย์ประจำหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

¹ Ph.D. student in the Doctor of Philosophy College of Innovation Management,
Rajamangala University of Technology Rattanakosin

^{2,3} Lecturer in the Doctor of Philosophy program College of Innovation Management,
Rajamangala University of Technology Rattanakosin

*Corresponding author, E-mail: anan.deee@rmutr.ac.th, โทร. 086-7857227

วันที่ส่งบทความ 13 พฤศจิกายน 2567 วันที่แก้ไขครั้งสุดท้าย 22 เมษายน 2568

วันที่ตอบรับบทความ 25 เมษายน 2568 วันที่เผยแพร่ออนไลน์ 1 มกราคม 2569

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอการจัดการนวัตกรรมระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ได้จากการศึกษาสังเคราะห์วรรณกรรมไทยและต่างประเทศ และนโยบายด้านการดูแลช่วยเหลือนักเรียน 5C Model มีองค์ประกอบดังนี้ Creativity: มุมมองเชิงสร้างสรรค์มุ่งเน้นการพัฒนากระบวนการที่สามารถตอบสนองความต้องการและปัญหาของนักเรียนได้อย่างหลากหลายและยืดหยุ่น โดยใช้แนวคิดที่เปิดกว้างและนวัตกรรมในการออกแบบระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน Comfort: ความเอาใจใส่ที่เน้นการดูแลนักเรียนอย่างใกล้ชิด เพื่อตอบสนองความต้องการเฉพาะบุคคลและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างทันที่ Collaboration: การประสานงานร่วมกันเป็นการทำงานร่วมกันของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องให้เกิดการแลกเปลี่ยนข้อมูลและความคิดเห็นอย่างเปิดเผย เพื่อวิเคราะห์และแก้ไขปัญหาที่นักเรียนเผชิญอย่างทันที่ Careful: รอบคอบและระมัดระวังเป็นการปฏิบัติอย่างละเอียดถี่ถ้วนและใส่ใจในทุกขั้นตอน เพื่อให้มั่นใจว่านักเรียนได้รับการดูแลที่เหมาะสมและทันเวลา การรอบคอบเริ่มจากการสังเกตและวิเคราะห์ปัญหาแต่ละด้านของนักเรียนอย่างแม่นยำ และ Courage: ความกล้าหาญเป็นความพร้อมของครูและบุคลากรในการเผชิญหน้าและแก้ไขปัญหาของนักเรียนอย่างตรงไปตรงมา แม้ปัญหานั้นจะซับซ้อนหรือท้าทาย การกล้าตัดสินใจ และการเปิดใจรับฟังความคิดเห็นที่แตกต่าง พร้อมปรับเปลี่ยนแนวทางการช่วยเหลือเมื่อต้องเผชิญกับสถานการณ์ใหม่ ๆ ซึ่งการจัดการนวัตกรรมช่วยให้ระบบการดูแลนักเรียนมีความเป็นเอกภาพส่งเสริมการจัดการเชิงระบบและบูรณาการและสอดคล้องกันมากขึ้น ทั้งในระดับโรงเรียน ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ลดความซ้ำซ้อนของกระบวนการทำงาน และเพิ่มประสิทธิภาพของการดำเนินงานโดยรวม

คำสำคัญ: การจัดการ นวัตกรรม ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

Abstract

This academic article aims to present the management of innovation in student care systems derived from the synthesis of both Thai and international literature, as well as student care policies. The 5C Model consists of the following components Creativity: A creative perspective focuses on developing processes that can respond to the diverse and flexible needs and problems of students, using open-minded thinking and innovation in designing the student care system. Comfort: Emphasizes close attention to students, aiming to meet individual needs and promptly address issues as they arise. Collaboration: Coordination involves working together with all stakeholders to enable the open exchange of information and opinions for timely analysis and resolution of student problems. Careful: Caution and attentiveness involve acting with meticulous care in every step to ensure that students receive appropriate and timely support. This begins with accurately observing and analyzing each aspect of a student's problems. Courage: Courage refers to the readiness of teachers and caregivers to confront and resolve student issues directly, even when those problems are complex or challenging. It involves the courage to make decisions, listen to differing viewpoints, and adjust approaches to student care when facing new situations. Innovation management enhances the coherence of student support systems, promoting systematic and integrated management while ensuring greater alignment across schools, communities, and relevant organizations. This approach reduces redundancy in operational processes and increases overall efficiency in implementation.

Keywords: Management, Innovation, Student Support System

บทนำ

สถานศึกษาภายใต้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีภารกิจในการส่งเสริมและพัฒนาการบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพ เพื่อยกระดับองค์ความรู้สู่ความเป็นเลิศ และมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 โดยมีการส่งเสริมศักยภาพของผู้เรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษาให้สามารถแข่งขัน ในระดับประชาคมอาเซียนและมาตรฐานสากล พร้อมทั้งพัฒนาระบบการเรียนรู้ด้วยสื่อและนวัตกรรมเทคโนโลยี เพื่อสนับสนุน การจัดเก็บข้อมูลที่รวดเร็วและมีประสิทธิภาพในส่วนของกลุ่มบริหารกิจการนักเรียน งานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีบทบาท สำคัญในการป้องกันและแก้ไขปัญหาที่อาจเกิดขึ้นกับผู้เรียน โดยมีเป้าหมายเพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมที่เหมาะสม ทักษะชีวิต และความสุขในการดำรงชีวิตในสังคม กระบวนการนี้ดำเนินการผ่าน 5 ขั้นตอน ได้แก่ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัด กรองนักเรียน การส่งเสริมและพัฒนา การป้องกัน ช่วยเหลือ และแก้ไข และการส่งต่อ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน, 2561, น. 10 – 11) หลังจากครูได้ทำความรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ขั้นตอนสำคัญถัดมาคือการคัดกรองนักเรียน โดยแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มปกติให้จัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนา กลุ่มเสี่ยงให้วางแผนป้องกันและช่วยเหลือ และกลุ่ม มีปัญหาให้กำหนดแนวทางแก้ไข กระบวนการคัดกรองนี้ใช้แบบประเมินพฤติกรรม 3 ชุด ได้แก่ แบบสำหรับผู้ปกครอง แบบ

สำหรับครู และแบบสำหรับนักเรียนประเมินตนเอง ส่วนผลการประเมินดังกล่าวจะแยกนักเรียนตามพฤติกรรมออกเป็น 5 กลุ่ม คือ พฤติกรรมด้านอารมณ์ พฤติกรรมไม่อยู่นิ่ง พฤติกรรมด้านความประพฤติ พฤติกรรมด้านบุคลิกภาพ และพฤติกรรมด้านความสามารถทางสังคม ข้อมูลที่ได้จะถูกบันทึกลงในระบบคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปเพื่อวิเคราะห์ อย่างไรก็ตาม ปัญหาที่พบ ได้แก่ ความคลาดเคลื่อนของผลการประเมินเนื่องจากคำถามที่คล้ายคลึงกัน และกรณีผู้ปกครองไม่สามารถประเมินได้ ความซับซ้อนของโปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่ทำให้ครูที่ปรึกษาไม่สามารถใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ปัญหาดังกล่าวส่งผลให้ระบบการจัดเก็บข้อมูลไม่เป็นปัจจุบัน และข้อมูลสารสนเทศที่ได้ไม่ถูกต้อง การพัฒนารูปแบบการจัดการที่นำเทคโนโลยีมาใช้ช่วยปรับปรุงระบบให้เป็นระบบที่มีความชัดเจน ตรงกับความต้องการ และสนับสนุนการทำงานของครูได้อย่างเหมาะสม การพัฒนานวัตกรรมระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนใน 5 ด้าน (การรู้จักนักเรียน การคัดกรอง การส่งเสริม การป้องกันช่วยเหลือ การส่งต่อ) จะช่วยให้ครูที่ปรึกษาสามารถจัดการปัญหาของนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพและทันเวลา ทั้งนี้ การส่งเสริมระบบที่ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศสามารถลดข้อจำกัดในกระบวนการทำงานเดิม และยกระดับคุณภาพของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้ดียิ่งขึ้น.

แนวคิดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2561, น. 10–11) ได้กำหนดนโยบายเกี่ยวกับการดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามแนวทางของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 โดยมีสาระสำคัญในหมวด 1 ว่าด้วยความมุ่งหมายและหลักการจัดการศึกษา มาตรา 6 ระบุว่าการจัดการศึกษาต้องมุ่งพัฒนาคนไทยให้มีความสมบูรณ์ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต รวมถึงการอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ในหมวด 4 ว่าด้วยแนวการจัดการศึกษา มาตรา 22 ได้กำหนดหลักการว่าทุกคนมีความสามารถในการเรียนรู้และพัฒนาตนเอง โดยถือว่าผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของกระบวนการจัดการศึกษา และต้องส่งเสริมการพัฒนาตามธรรมชาติและศักยภาพของผู้เรียนอย่างเต็มที่ นอกจากนี้ มาตรา 23 เน้นให้การจัดการศึกษาต้องบูรณาการทั้งด้านความรู้ คุณธรรม และกระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับแต่ละระดับการศึกษา ประเด็นสำคัญอีกประการหนึ่งที่กำหนดไว้ คือ การพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้และทักษะที่จำเป็นสำหรับการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข ซึ่งสะท้อนถึงแนวทางการส่งเสริมความพร้อมของผู้เรียนในการเผชิญกับความท้าทายในชีวิตและสังคมได้อย่างสมดุล

ความหมายของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2563, น. 29) ให้ความหมายไว้ว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นกระบวนการจัดการที่มีโครงสร้างชัดเจนและดำเนินการอย่างเป็นระบบ โดยมีครูที่ปรึกษาเป็นผู้รับผิดชอบหลัก พร้อมการสนับสนุนจากบุคลากรที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา กระบวนการนี้ได้รับความร่วมมือจากคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน ผู้บริหาร และครูทุกคน รวมถึงการส่งเสริมจากโรงเรียนเพื่อให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนบรรลุผลอย่างมีประสิทธิภาพ

ตุลาสิทธิ์ แดงงาม (2560, น. 68) กล่าวว่า ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นกระบวนการที่มุ่งเน้นให้ครูที่ปรึกษาเข้าใจและรู้จักนักเรียนในระดับรายบุคคลอย่างเป็นระบบและมีขั้นตอน โดยอาศัยการประสานความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับบุคลากรทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา เพื่อร่วมกันส่งเสริม พัฒนา และป้องกันปัญหาที่อาจเกิดขึ้นกับนักเรียน พร้อมให้ความช่วยเหลืออย่างเหมาะสม เพื่อให้นักเรียนสามารถปรับตัวในสังคมได้ดี ดำรงชีวิตอย่างมีความสุขตามบริบทของตน และพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่หลักสูตรกำหนด

ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน คือการบริหารจัดการข้อมูลสารสนเทศด้านการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมุ่งเน้นการส่งเสริม พัฒนา ป้องกัน และแก้ไขปัญหาที่อาจเกิดขึ้นกับนักเรียนอย่างเป็นระบบ โดยมีความชัดเจนในแต่ละขั้นตอนของกระบวนการและดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ผ่านความร่วมมือของบุคคลที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มีประสิทธิภาพและตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนอย่างเหมาะสม

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2563, น. 3) กล่าวว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นกระบวนการที่ดำเนินการอย่างมีขั้นตอนชัดเจน โดยใช้วิธีการและเครื่องมือที่มีมาตรฐานและคุณภาพ พร้อมหลักฐานการปฏิบัติงานที่สามารถตรวจสอบได้ ครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษาทำหน้าที่เป็นบุคลากรหลักในกระบวนการนี้ พร้อมด้วยความร่วมมือจากบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน ผู้บริหาร และครูทุกคน เพื่อส่งเสริมให้การดำเนินงานบรรลุผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ

สรุปได้ว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นกระบวนการดำเนินงานที่มีโครงสร้างชัดเจนและเป็นระบบ โดยมุ่งเน้นการส่งเสริม การป้องกัน การแก้ไขปัญหา และการพัฒนา เพื่อให้นักเรียนสามารถพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพ ครูที่ปรึกษาทำหน้าที่เป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงาน พร้อมประสานความร่วมมือกับบุคลากรในฝ่ายอื่น ๆ ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา กระบวนการนี้ดำเนินการด้วยวิธีการและเครื่องมือที่มีความชัดเจน มีมาตรฐาน และคุณภาพ พร้อมหลักฐานการดำเนินงานที่สามารถตรวจสอบได้ และดำเนินการในทิศทางที่สอดคล้องกันอย่างมีประสิทธิภาพ

ความสำคัญของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2563, น. 2) กำหนดไว้ว่า การพัฒนานักเรียนให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความสามารถ คุณธรรม จริยธรรม และวิถีชีวิตที่มีความสุขตามความคาดหวังของสังคม เป็นกระบวนการที่ต้องดำเนินการผ่านการศึกษาที่ครอบคลุมทั้งการส่งเสริมและสนับสนุนนักเรียนควบคู่กับการป้องกัน และแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ในบริบทของสังคมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทั้งด้านการสื่อสารและเทคโนโลยี แม้จะก่อให้เกิดผลเชิงบวก แต่ยังมีนำมาซึ่งผลกระทบเชิงลบ เช่น ปัญหาเศรษฐกิจ การแพร่ระบาดของสารเสพติด การแข่งขันที่เพิ่มขึ้น และปัญหาครอบครัว ซึ่งส่งผลเสียต่อสุขภาพจิตและร่างกายของนักเรียน การพัฒนานักเรียนให้เป็นไปตามเป้าหมายจึงต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน โดยเฉพาะบุคลากรครูในโรงเรียนที่ทำหน้าที่สำคัญในกระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ครูที่ปรึกษามีบทบาทสำคัญในฐานะบุคลากรหลักในการดูแลนักเรียนอย่างใกล้ชิด ด้วยความรักและเมตตา พร้อมภาคภูมิใจในบทบาทของตนที่มีส่วนสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเยาวชน ให้เติบโตเป็นบุคคลที่มีคุณค่าต่อสังคมในอนาคต

กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข กำหนดไว้ว่า ความสำคัญของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน การพัฒนานักเรียนให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความสามารถ คุณธรรม จริยธรรม และการมีวิถีชีวิตที่เป็นสุขตามความคาดหวังของสังคม ถือเป็นเป้าหมายสำคัญของกระบวนการทางการศึกษา การป้องกันและการแก้ไขปัญหาที่อาจเกิดขึ้นกับนักเรียนจึงเป็นองค์ประกอบสำคัญของการพัฒนา ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเน้นการดำเนินงานอย่างใกล้ชิด โดยมีครูที่ปรึกษาเป็นผู้รับผิดชอบหลักในการดูแลนักเรียนด้วยความรักและเมตตา พร้อมทั้งภาคภูมิใจในบทบาทสำคัญของตน ที่มีส่วนในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเยาวชนให้เติบโตเป็นบุคคลที่มีคุณค่าและสามารถสร้างประโยชน์ต่อสังคมได้อย่างยั่งยืน

เพลินศรี สิงห์คำ (2560, น. 18) กล่าวว่า ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีบทบาทสำคัญในการพัฒนานักเรียนให้เป็นบุคคลที่สมบูรณ์ในทุกมิติ ไม่ว่าจะเป็นด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม จริยธรรม และการมีวัฒนธรรมใน

การดำรงชีวิตที่เหมาะสม สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ความสำเร็จในกระบวนการดังกล่าวจะเป็นรากฐานสำคัญ ต่อการพัฒนาประเทศชาติอย่างยั่งยืนในอนาคต

สรุปได้ว่า ความสำคัญและความจำเป็นของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นกระบวนการที่มีการดำเนินงานอย่างมี ขั้นตอน มีขอบข่ายโครงสร้างที่ชัดเจน พร้อมด้วยวิธีการและเครื่องมือที่กำหนดไว้อย่างเป็นระบบ มีมาตรฐานคุณภาพและ หลักฐานการปฏิบัติงานที่สามารถตรวจสอบได้ ระบบนี้มุ่งพัฒนานักเรียนให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพในทุกมิติ ได้แก่ ด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความสามารถ รวมถึงการมีคุณธรรมและจริยธรรม เพื่อให้ นักเรียนสามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข การดำเนินงานดังกล่าวจำเป็นต้องอาศัยความเข้าใจและการมีแนวคิดร่วมกันจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง รวมถึงความร่วมมือในการดำเนินงานที่เหมาะสมและต่อเนื่องในลักษณะที่เป็นระบบ เพื่อส่งเสริมการพัฒนา ควบคุม และแก้ไขความประพฤติของ นักเรียนให้อยู่ในกรอบของระเบียบวินัย สร้างสภาพแวดล้อมที่สงบเรียบร้อย และสนับสนุนให้นักเรียนเติบโตเป็นคนดีที่สามารถ อยู่ร่วมกับสังคมได้อย่างมีคุณค่าในอนาคต

การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

นโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งกำหนดให้โรงเรียนเป็นศูนย์กลางในการจัดการศึกษา มี เป้าหมายสำคัญในการพัฒนาเด็กไทยให้เป็นคนดี คนเก่ง และสามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข นโยบายนี้เน้น ความร่วมมือจากบุคลากรและทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะครูที่ปรึกษา ซึ่งมีบทบาทสำคัญในฐานะผู้ใกล้ชิดนักเรียนมากที่สุด การดำเนินงานเป็นไปตามขั้นตอนของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ชัดเจนและเป็นระบบ โดยมีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากร หลัก และได้รับการสนับสนุนจากบุคลากรทุกฝ่าย ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา เช่น คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน ผู้บริหาร และครูทุกคน ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีวิธีการและเครื่องมือที่ชัดเจน พร้อมมาตรฐานคุณภาพ และหลักฐานการปฏิบัติงานที่สามารถตรวจสอบได้ทุกขั้นตอน กระบวนการนี้ประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ 5 ประการ ได้แก่ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน การป้องกันและการแก้ปัญหาให้นักเรียน และการส่งต่อ ซึ่งแต่ละองค์ประกอบมีความสำคัญเฉพาะตัวและมีวิธีการ รวมถึงเครื่องมือที่แตกต่างกัน แต่ทั้งหมด มีความสัมพันธ์และส่งเสริมกันอย่างมีประสิทธิภาพ กระบวนการดังกล่าวช่วยให้การดูแลและช่วยเหลือนักเรียนเป็นระบบ ที่ตอบสนองความต้องการของนักเรียนได้อย่างครอบคลุมและมีประสิทธิผล ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

1. การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้วยความแตกต่างของพื้นฐานชีวิตและประสบการณ์ของนักเรียนแต่ละคน ส่งผล ให้เกิดพฤติกรรมที่หลากหลายทั้งในด้านบวกและด้านลบ ดังนั้น การเข้าถึงข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับตัวนักเรียนจึงมีความสำคัญ อย่างยิ่งต่อการทำความเข้าใจและวิเคราะห์พฤติกรรมของนักเรียน ครูที่ปรึกษาสามารถนำข้อมูลดังกล่าวมาคัดกรองนักเรียน และวางแผนการส่งเสริม ป้องกัน และแก้ไขปัญหาได้อย่างถูกต้องแม่นยำ โดยอาศัยข้อมูลเชิงประจักษ์ ไม่ใช่เพียงการคาดเดา หรือใช้ความรู้สึกส่วนตัว ทั้งนี้ เพื่อหลีกเลี่ยงข้อผิดพลาดในการช่วยเหลือนักเรียนให้เกิดขึ้นน้อยที่สุดหรือไม่เกิดขึ้นเลย ข้อมูล พื้นฐานที่ครูที่ปรึกษาควรมีเกี่ยวกับนักเรียนอย่างน้อย ได้แก่ ด้านความสามารถการเรียน ความสามารถอื่น ๆ ด้านสุขภาพ สุขภาพร่างกาย สุขภาพจิตใจและพฤติกรรม ด้านครอบครัวสถานะทางเศรษฐกิจการคุ้มครองและดูแลนักเรียน และด้านอื่น ๆ ข้อมูลเพิ่มเติมที่ครูพบว่ามีความสำคัญต่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุม ครูที่ปรึกษาควรรู้วิธีการและ เครื่องมือที่หลากหลาย เช่น ระเบียบสะสม แบบประเมินพฤติกรรมเด็ก (SDQ) วิธีการและเครื่องมืออื่น ๆ ได้แก่ การสัมภาษณ์ นักเรียน การศึกษาข้อมูลจากแฟ้มสะสมผลงาน การเยี่ยมบ้าน และการวิเคราะห์แบบบันทึกการตรวจสุขภาพด้วยตนเองที่จัดทำ โดยกรมอนามัย วิธีการเหล่านี้ช่วยให้ครูสามารถรวบรวมข้อมูลที่รอบด้านและนำไปใช้ในการพัฒนากระบวนการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ

สรุปได้ว่า การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล หมายถึง การสังเกตและศึกษาพฤติกรรมนักเรียนเป็นรายบุคคลในมิติต่าง ๆ เช่น ด้านความสามารถ สุขภาพ พฤติกรรม ครอบครัว และสังคม เป็นกระบวนการสำคัญที่ช่วยให้ครูที่ปรึกษาเข้าใจนักเรียนในเชิงลึก การดำเนินงานนี้ควรใช้เครื่องมือและวิธีการที่หลากหลาย เพื่อให้สามารถรวบรวมข้อมูลได้ครอบคลุมทั้งด้านบวกและด้านลบ ข้อมูลที่ได้จากการสังเกตและศึกษาดังกล่าวมีความสำคัญอย่างยิ่งในการช่วยให้ครูที่ปรึกษาเข้าใจพื้นฐานและปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมของนักเรียน ทั้งนี้เพื่อให้สามารถวางแผนการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมในลำดับต่อไป

2. การคัดกรองนักเรียน (กชพร พุทธิจักร, 2562, น. 22-28) กล่าวถึง การคัดกรองนักเรียนเป็นกระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล เพื่อนำผลลัพธ์มาจำแนกตามเกณฑ์การคัดกรองที่สถานศึกษาได้กำหนดขึ้น การดำเนินการนี้ควรเริ่มจากการประชุมครูเพื่อร่วมกันกำหนดเกณฑ์การคัดกรองนักเรียน โดยต้องพิจารณาให้เหมาะสมกับสภาพความเป็นจริงในโรงเรียน และได้รับการยอมรับจากครูทุกคน นอกจากนี้ ควรระบุเกณฑ์อย่างชัดเจนเกี่ยวกับระดับความรุนแรงหรือความถี่ของพฤติกรรมที่ถือว่าเป็นกลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มมีปัญหา ทั้งนี้ การจัดกลุ่มนักเรียนต้องคำนึงถึงความลับและความเป็นส่วนตัวของนักเรียน การคัดกรองนักเรียนแบ่งออกเป็น 3 กลุ่มหลัก ได้แก่ กลุ่มปกตินักเรียนที่ไม่มีพฤติกรรมที่เป็นปัญหา และไม่มีผลกระทบต่อชีวิตประจำวันของตนเองหรือสังคม กลุ่มเสี่ยงนักเรียนที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนจากปกติ เช่น การเก็บตัวหรือแสดงออกเกินขอบเขต การปรับตัวทางเพศไม่เหมาะสม การทดลองสิ่งเสพติด ผลการเรียนรู้ที่เปลี่ยนแปลงในทางลบ และกลุ่มมีปัญหานักเรียนที่มีพฤติกรรมปัญหาชัดเจน และส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตประจำวันของตนเองหรือสังคมในด้านลบ การคัดกรองนี้ช่วยให้สถานศึกษาสามารถวางแผนการดูแลและช่วยเหลือนักเรียนในแต่ละกลุ่มได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

3. การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน (กชพร พุทธิจักร, 2562, น. 22-28) การส่งเสริมนักเรียน เป็นกระบวนการสนับสนุนนักเรียนทุกกลุ่ม ไม่ว่าจะเป็นกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง หรือกลุ่มมีปัญหา เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและสร้างความภาคภูมิใจในตนเองในด้านต่าง ๆ การส่งเสริมนี้มีบทบาทสำคัญในการป้องกันนักเรียนกลุ่มปกติไม่ให้กลายเป็นกลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มมีปัญหา อีกทั้งยังช่วยให้นักเรียนในกลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มมีปัญหาสามารถกลับมาสู่กลุ่มปกติ และพัฒนาตนเองจนมีคุณภาพตามที่โรงเรียนและชุมชนคาดหวัง วิธีการและเครื่องมือที่ใช้เพื่อการส่งเสริมนักเรียนมีหลากหลาย โดยสถานศึกษาสามารถเลือกดำเนินการตามความเหมาะสม อย่างไรก็ตาม มีกิจกรรมหลักที่ควรจัดให้ครอบคลุม ได้แก่

1. กิจกรรมโฮมรูม (Homeroom) เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อส่งเสริมนักเรียนทั้งในระดับรายบุคคลและกลุ่ม โดยสามารถจัดในห้องเรียนหรือนอกห้องเรียน ในบรรยากาศที่อบอุ่นเสมือนบ้าน ซึ่งครูที่ปรึกษาและนักเรียนเปรียบเสมือนสมาชิกในครอบครัวเดียวกัน กิจกรรมนี้มุ่งเน้นการพัฒนานักเรียนในด้านต่าง ๆ เช่น การรู้จักตนเอง การเข้าใจผู้อื่นและสิ่งแวดล้อม การพัฒนาทักษะการตัดสินใจ การปรับตัว และการวางแผนชีวิต กิจกรรมโฮมรูมควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมระหว่างครูและนักเรียน ซึ่งนอกจากจะช่วยพัฒนานักเรียนแล้วยังทำให้ครูที่ปรึกษารู้จักนักเรียนมากขึ้น สามารถส่งเสริมความสามารถและป้องกันปัญหาที่อาจเกิดขึ้นได้

2. กิจกรรมประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน (Classroom Meeting) เป็นการพบปะระหว่างครูที่ปรึกษาและผู้ปกครองของนักเรียนในชั้นเรียน เพื่อสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน กิจกรรมนี้ช่วยให้นักเรียนได้รับการดูแลจากบ้านและโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง โดยการประชุมผู้ปกครองจะส่งเสริมให้นักเรียนพัฒนาคุณภาพและความสามารถยิ่งขึ้น หรือร่วมกันวางแผนป้องกันและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นกับนักเรียน แนวทางการดำเนินการควรจัดประชุมผู้ปกครองอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง การประชุมนี้ไม่ใช่เพียงการรายงานข้อมูลเกี่ยวกับตัวนักเรียนให้ผู้ปกครองทราบ แต่ควรจัดกิจกรรม

ที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เช่น การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การให้คำแนะนำ หรือ การร่วมวางแผนการพัฒนานักเรียน กระบวนการดังกล่าวจะช่วยให้นักเรียนได้รับการสนับสนุนทั้งจากครูและผู้ปกครอง สร้างสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมต่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน

4. การป้องกันและแก้ปัญหานักเรียน การจัดการกิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน เป็นกระบวนการสำคัญ ที่ช่วยเสริมสร้างประสิทธิภาพในการดูแลและช่วยเหลือนักเรียน โดยนอกเหนือจากการให้คำปรึกษาเบื้องต้น การดำเนิน กิจกรรมต่าง ๆ ยังเป็นเครื่องมือที่ช่วยสร้างความร่วมมือระหว่างครูที่ปรึกษา ครูผู้สอน และผู้ปกครอง เพื่อแก้ไขปัญหาของ นักเรียนได้อย่างเป็นระบบและมีประสิทธิผล ในกระบวนการนี้ สามารถสรุปแนวทางการจัดการกิจกรรมสำคัญได้ 5 แนวทาง ได้แก่

1. กิจกรรมเสริมหลักสูตร เป็นกิจกรรมที่ช่วยเสริมสร้างความรู้ ทักษะ หรือพฤติกรรมที่เหมาะสม เช่น กิจกรรมเสริม วิชาการ กิจกรรมสร้างเสริมคุณธรรม และกิจกรรมปลูกฝังค่านิยมที่ดี ซึ่งครูที่ปรึกษาอาจต้องประสานงานกับครูผู้สอนวิชา เฉพาะและผู้บริหารโรงเรียนเพื่อดำเนินงาน

2. กิจกรรมในห้องเรียน ครูที่ปรึกษาสามารถจัดกิจกรรมภายในห้องเรียน เช่น การอภิปราย การจัดการปัญหาผ่าน บทบาทสมมติ หรือการพัฒนาทักษะชีวิต เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้และแก้ไขพฤติกรรมไม่เหมาะสมในบรรยากาศที่ปลอดภัย

3. กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเพื่อนนักเรียน เช่น การจับคู่เพื่อนช่วยเพื่อน การตั้งกลุ่มเพื่อนให้กำลังใจ หรือการแบ่งปันประสบการณ์ที่ดี เพื่อสนับสนุนและเสริมสร้างความเข้าใจในกลุ่มนักเรียน

4. กิจกรรมซ่อมเสริม เป็นกิจกรรมที่มุ่งเน้นการช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาเฉพาะด้าน เช่น การจัดติวเสริมวิชาการ การพัฒนาทักษะเฉพาะ หรือการให้คำปรึกษาเชิงลึก โดยต้องอาศัยความร่วมมือจากครูผู้สอนและผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้อง

5. กิจกรรมสื่อสารกับผู้ปกครอง ครูที่ปรึกษาสามารถสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับผู้ปกครอง ผ่าน การประชุม การพูดคุยแบบตัวต่อตัว หรือการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมบทบาทของผู้ปกครองในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

สำหรับกิจกรรมในข้อ 2, 3 และ 5 ครูที่ปรึกษาสามารถดำเนินการได้ด้วยตนเอง ในขณะที่กิจกรรมข้อ 1 และ 4 อาจ ต้องการการประสานงานจากครูผู้สอนท่านอื่นและการสนับสนุนจากผู้บริหารโรงเรียน ทั้งนี้ ครูที่ปรึกษาควรขอคำแนะนำหรือ ความคิดเห็นจากครูร่วมงาน เพื่อพัฒนากิจกรรมให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และสามารถแก้ไขปัญหาของนักเรียนได้อย่างเหมาะสม

5. การส่งต่อ ในกระบวนการป้องกันและแก้ไขปัญหา นักเรียน ครูที่ปรึกษาอาจพบกรณีที่มีปัญหาที่มีความซับซ้อนหรือ เหนือกว่าที่จะสามารถแก้ไขได้ด้วยตนเอง การดำเนินการส่งต่อปัญหาไปยังผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านจึงเป็นสิ่งสำคัญ เพื่อให้ นักเรียนได้รับความช่วยเหลือที่เหมาะสม ถูกต้อง และทันเวลา ดังที่ กรมสุขภาพจิต ได้สรุปไว้ว่า ในกรณีที่มีปัญหาที่มีความซับซ้อนหรือ การช่วยเหลือจากครูที่ปรึกษาไม่สามารถทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมที่ดีขึ้นได้ ควรส่งต่อปัญหานั้นไปยังผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เช่น นักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์ หรือนักการศึกษาเฉพาะทาง เพื่อให้การช่วยเหลือดำเนินไปในทิศทางที่ถูกต้องและ รวดเร็วยิ่งขึ้น การปล่อยให้ครูที่ปรึกษาหรือครูคนใดคนหนึ่งรับภาระเพียงลำพัง อาจทำให้ปัญหามีแนวโน้มขยายวงกว้างหรือ พัฒนาไปสู่ความยุ่งยากที่ยากต่อการจัดการ ดังนั้น ครูที่ปรึกษาสามารถดำเนินการส่งต่อได้ตั้งแต่ขั้นตอนของการรู้จักนักเรียน เป็นรายบุคคล หรือในระหว่างกระบวนการคัดกรองนักเรียน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะและความรุนแรงของปัญหาในแต่ละกรณี การส่งต่อนี้ไม่เพียงช่วยให้นักเรียนได้รับการดูแลอย่างเหมาะสม แต่ยังช่วยลดภาระของครูที่ปรึกษาและเสริมสร้างประสิทธิภาพ ในกระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในภาพรวม

การจัดการนวัตกรรมระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

1. **มุมมองเชิงสร้างสรรค์ (Creativity)** มุ่งเน้นการพัฒนากระบวนการที่สามารถตอบสนองความต้องการและปัญหาของ นักเรียนได้อย่างหลากหลายและยืดหยุ่น โดยใช้แนวคิดที่เปิดกว้างและนวัตกรรมในการออกแบบระบบการดูแลที่ไม่เพียงแต่

ช่วยแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า แต่ยังคงเสริมการเติบโตและพัฒนาศักยภาพของนักเรียนในระยะยาว ผ่านการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับครู ผู้ปกครอง และชุมชน พร้อมทั้งเปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในกระบวนการดูแลตนเอง เพื่อให้พวกเขามีความพร้อมและความสามารถในการเผชิญกับความท้าทายในชีวิตอย่างมั่นคงและสร้างสรรค์

นุชจรี กิจวรรณ (2561, น. 5) กล่าวว่า กระบวนการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์โดยเน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง นำสู่การสร้างนวัตกรรมอย่างเป็นระบบที่ใช้จินตนาการหลากหลายจากกลุ่มคนต่างสาขา ต้นแบบของนวัตกรรมที่สร้างขึ้นจะถูกนำไปทดสอบอย่างรวดเร็วเพื่อนำผลลัพธ์ไปปรับแก้จนกระทั่งได้นวัตกรรมที่สมบูรณ์ การคิดในสิ่งใหม่ๆที่จะทำให้เกิดวิธีการกระบวนการหรือสิ่งประดิษฐ์ที่สามารถตอบสนองต่อความต้องการ ความหวัง และแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น รวมทั้งนำไปสู่การวางแผนเพื่อพัฒนารูปแบบใหม่ ๆ ในการบริการ

ประยูร อิมสาวาสตี (2563, บทคัดย่อ) กล่าวว่า รูปแบบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีองค์ประกอบ 10 ด้าน คือ 1) วิสัยทัศน์ 2) สติปัญญา 3) ทักษะคิดเชิงบวก 4) จินตนาการ 5) ความยืดหยุ่น 6) การเป็นผู้นำคิดค้นงานใหม่ 7) การทำงาน เป็นทีม 8) บุคลิกภาพ 9) การมีปฏิสัมพันธ์ 10) ความฉลาดทางอารมณ์ 2. ผลการประเมินรูปแบบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่าองค์ประกอบทั้ง 10 ด้านมีความเหมาะสมโดยเรียงลำดับความสำคัญดังนี้ 1) ความยืดหยุ่น 2) จินตนาการ 3) ความฉลาดทางอารมณ์ 4) วิสัยทัศน์ 5) สติปัญญา 6) ทักษะคิดเชิงบวก 7) การเป็นผู้นำคิดค้นงานใหม่ 8) การทำงานเป็นทีม 9) การมีปฏิสัมพันธ์ 10) บุคลิกภาพ

สุภัทพรพงศ์ รวงผึ้งโรจน์, สุรัสวดี สุขยิ่ง และธีรังกูร วรบำรุงกุล (2566, น. 192) กล่าวว่า ในยุคดิจิทัล เทคโนโลยีมีบทบาทสำคัญในชีวิตมนุษย์ โดยเฉพาะในระบบการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องใช้นวัตกรรมเชิงสร้างสรรค์ในการบริหารจัดการองค์กร โดยคำนึงถึงการพัฒนาใน 5 ด้าน ได้แก่ สื่อการเรียนการสอน หลักสูตรและการสอน กระบวนการจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล และการบริหารจัดการ การปรับตัวด้วยวิธีเรียนและสอนใหม่ พร้อมประยุกต์ใช้นวัตกรรมจะช่วยให้องค์กรก้าวข้ามวิกฤตทางการศึกษาที่เกิดจากโรคระบาดได้อย่างมีประสิทธิภาพ

Abu Hasan, H., & Ilias, A. (2020) กล่าวว่า การสร้างแนวคิดและวิสัยทัศน์ (Vision & Conceptualization) การกำหนดวิสัยทัศน์และเป้าหมายในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นขั้นตอนแรก โดยการกำหนดความต้องการเฉพาะของนักเรียนในแต่ละช่วงวัยหรือสถานการณ์ เช่น นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ นักเรียนที่มีปัญหาสุขภาพจิต เป็นต้น การกำหนดวิสัยทัศน์นี้จะช่วยให้ทุกคนในระบบสามารถร่วมมือกันในการพัฒนานวัตกรรมที่เหมาะสม

Ivanova, I., & Ivanov, A. (2022, pp.123-135) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน (Collaboration with Parents and Community) การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนเป็นสำคัญในการจัดการนวัตกรรม เนื่องจากจะช่วยให้การดูแลนักเรียนมีความครอบคลุมและยั่งยืน การสร้างเครือข่ายการสนับสนุนที่เข้มแข็งจะช่วยให้ทั้งโรงเรียนและบ้านสามารถทำงานร่วมกันเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ของนักเรียน

ดังนั้นการพัฒนากระบวนการที่ตอบสนองความต้องการและปัญหาของนักเรียนอย่างยืดหยุ่นและหลากหลาย ต้องอาศัยแนวคิดที่เปิดกว้างและนวัตกรรมในการออกแบบระบบการดูแลที่ไม่เพียงแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า แต่ยังคงเสริมการเติบโตและศักยภาพของนักเรียนในระยะยาว ผ่านการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับครู ผู้ปกครอง และชุมชน รวมถึงให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการดูแลตนเอง กระบวนการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์โดยเน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง นำไปสู่การสร้างนวัตกรรมที่ใช้จินตนาการจากกลุ่มคนต่างสาขา ต้นแบบของนวัตกรรมจะถูกทดสอบและปรับปรุงจนกว่าจะสมบูรณ์ ซึ่งการคิดสิ่งใหม่ๆนำไปสู่การวางแผนและพัฒนารูปแบบบริการที่ตอบสนองความต้องการและแก้ปัญหาได้อย่างแท้จริง

2. ความเอาใจใส่ (Comfort) ความเอาใจใส่ในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยเสริมสร้าง

ความเข้มแข็งทั้งทางการเรียนรู้และการพัฒนาทางสังคมและอารมณ์ ระบบนี้เน้นการดูแลนักเรียนอย่างใกล้ชิด เพื่อตอบสนองความต้องการเฉพาะบุคคลและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างทันที่ ครู ผู้ปกครอง และชุมชนต้องทำงานร่วมกันในการสร้างสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยและสนับสนุน ให้นักเรียนรู้สึกได้รับการดูแลเอาใจใส่ ซึ่งส่งผลให้พวกเขามีแรงจูงใจในการเรียน และสามารถเติบโตอย่างสมดุลทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ และสังคม

กนกวรรณ อุ่นจิตต์ (2566, น. 27) กล่าวว่า ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพระบบหนึ่ง ที่ช่วยให้สถานศึกษา ครูที่ปรึกษา/ครูประจำชั้น และผู้ที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน พัฒนาและส่งเสริม รวมถึงการป้องกันและ แก้ไข โดยเฉพาะในบริบทของกลุ่มโรงเรียนขนาดเล็กที่มีอยู่ทั่วทุกหมู่บ้านในประเทศไทย นักเรียนควรได้รับพัฒนาและส่งเสริมตามศักยภาพอย่างเร่งด่วน เพื่อลดความเหลื่อมล้ำที่เกิดขึ้นไม่เพียงแต่ด้านการศึกษา แต่รวมถึงทุกด้านที่นักเรียนทุกคนควรจะได้รับ ในบทความนี้ได้นำเสนอแนวคิดเบื้องต้น ความหมาย ความสำคัญและคุณค่าของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน กระบวนการและขั้นตอนในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน บทบาทหน้าที่ของผู้ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและบทสรุปการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขนาดเล็ก ซึ่งประเด็นทั้งหมดนี้มีความสำคัญต่ออันักการศึกษา สถานศึกษา ครูที่ปรึกษา/ประจำชั้นและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ควรมีความรู้ความเข้าใจในการนำระบบดูแลนักเรียนไปปฏิบัติให้เกิดผลสำเร็จในการส่งเสริมและพัฒนานักเรียนอย่างมีระบบต่อเนื่องและยั่งยืนต่อไป

ธราธิป วงษ์แก้ว (2567, น. 440) กล่าวว่า ความท้าทายในการพัฒนาการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างยั่งยืน ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา การบริหารจัดการให้เกิดความยั่งยืนยังต้องมีความท้าทายหลายประการ ได้แก่ การสร้างความตระหนักและการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน การพัฒนาทักษะของบุคลากร การบูรณาการเทคโนโลยี การจัดสรรทรัพยากรอย่างเหมาะสม การปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม การประเมินผลและการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง การรักษาความเป็นส่วนตัวและจริยธรรม และการสร้างความยั่งยืนในระยะยาว บทความนี้วิเคราะห์ความท้าทายดังกล่าวพร้อมเสนอแนวทางในการจัดการ โดยเน้นย้ำความสำคัญของความร่วมมือจากทุกภาคส่วน การวางแผนระยะยาว และการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนสามารถตอบสนองต่อความต้องการของนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

Zhang, Y., & Li, X. (2022, pp.123-130) กล่าวว่า การใช้เทคโนโลยีเพื่อการดูแล (Technology Integration) การนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการดูแลนักเรียน เช่น การใช้แพลตฟอร์มออนไลน์ในการติดตามพัฒนาการของนักเรียน หรือแอปพลิเคชันเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้และการปรึกษาปัญหาส่วนบุคคล เทคโนโลยีสามารถช่วยสร้างการเชื่อมต่อที่รวดเร็วและมีประสิทธิภาพระหว่างนักเรียนและครูผู้ดูแล

Xie, Y., Liu, X., & Yuan, Q. (2022, pp.53-55) กล่าวว่า การประเมินผลและปรับปรุง (Evaluation & Improvement) การติดตามผลและประเมินผลการดำเนินงานของนวัตกรรมในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างต่อเนื่อง จะช่วยให้สามารถปรับปรุงและพัฒนาแนวทางที่ใช้ได้ตามความจำเป็น การใช้ข้อมูลจากการประเมินผลในการปรับกลยุทธ์ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ดังนั้นความเอาใจใส่ในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนประกอบด้วยหลายด้านที่ทำงานร่วมกันเพื่อสร้างสภาพแวดล้อมที่สนับสนุนการพัฒนาของนักเรียน ด้านแรกคือการสังเกตและติดตามพฤติกรรมและการเรียนของนักเรียนอย่างใกล้ชิด เพื่อให้สามารถตอบสนองความต้องการเฉพาะบุคคลได้อย่างทันที่ ด้านที่สองคือการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับนักเรียนผ่านการรับฟังและให้คำปรึกษาอย่างจริงใจ ด้านที่สามคือการประสานงานกับผู้ปกครองและชุมชนเพื่อร่วมกันสนับสนุนการเติบโตของนักเรียน และด้านสุดท้ายคือการจัดหาโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการดูแลตนเอง เพื่อส่งเสริมความรับผิดชอบและความ

มั่นใจในตนเอง ทุกองค์ประกอบนี้ทำงานร่วมกันเพื่อให้นักเรียนได้รับการดูแลอย่างครอบคลุมและเติบโตอย่างสมดุลในทุกด้าน
ของชีวิต

3. การประสานงานร่วมกัน (Collaboration) เป็นการทำงานร่วมกันของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ครู ผู้ปกครอง
ผู้บริหาร และชุมชน เพื่อสนับสนุนการพัฒนาของนักเรียนในทุกด้าน การประสานงานนี้ช่วยทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนข้อมูลและ
ความคิดเห็นอย่างเปิดเผย เพื่อวิเคราะห์และแก้ไขปัญหาที่นักเรียนเผชิญอย่างทันที่ ความร่วมมือนี้ยังสร้างความต่อเนื่องใน
การดูแลและส่งเสริมการเรียนรู้ ทั้งในและนอกห้องเรียน นอกจากนี้ยังช่วยทำให้เกิดความเข้าใจในสภาพแวดล้อมและความ
ต้องการของนักเรียนได้ดียิ่งขึ้น ส่งผลให้การช่วยเหลือนักเรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและครอบคลุม

1) ปัญหาการออกกลางคันของนักเรียนโรงเรียนเกาะพะงันศึกษา จากการศึกษาวิเคราะห์นักเรียนมีแนวโน้มออกกลางคัน
จากสาเหตุด้านตัวนักเรียนมากที่สุด รองลงมาด้านครอบครัว ด้านโรงเรียน การดำเนินงานขาดความชัดเจนในการบริหารงาน
ครูที่ปรึกษาขาดประสิทธิภาพ ขาดการส่งตัว ขาดการติดตามนักเรียนรายบุคคล และขาดการประสานงานร่วมกับเครือข่าย 2)
การพัฒนาการดำเนินงานการแก้ปัญหาด้วย การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน พัฒนาครูที่ปรึกษาให้มีความรู้ความเข้าใจ
เกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่การดูแลช่วยเหลือนักเรียน บริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนร่วมกับหน่วยงานภายนอก การดา
เนินงานส่งเสริมนักเรียนมีรายได้ระหว่างเรียน และติดตามนักเรียนที่มีแนวโน้มออกกลางคัน ได้ใช้กิจกรรมการอบรมเชิง
ปฏิบัติการและการดำเนินงานการแก้ปัญหาการออกกลางคัน 3) ครูที่ปรึกษามีความรู้ความเข้าใจหลังอบรมสูงขึ้น ทำให้การ
พัฒนาการดำเนินงานการแก้ปัญหาการออกกลางคันของนักเรียนโรงเรียนเกาะพะงันศึกษา ประสบความสำเร็จในการ
ดำเนินงาน คือครูที่ปรึกษามีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน มีความรู้ มีความมั่นใจในการปฏิบัติงาน มีการประสานงานกับ
เครือข่ายได้อย่างมีประสิทธิภาพตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีการติดตามแก้ปัญหาที่นักเรียนกลุ่มเสี่ยงต่อการออกกลางคัน
ให้สามารถศึกษาต่อจนจบหลักสูตรต่อไป

องค์ประกอบที่ 1 กระบวนการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ประกอบด้วย 1) การวางแผน 2) การจัดองค์กร
3) การจัดบุคลากรปฏิบัติงาน 4) การอำนวยการ 5) การประสานงาน 6) การรายงาน องค์ประกอบที่ 2 การดำเนินการตาม
ระบบการดูแลช่วยเหลือ ประกอบด้วย 1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) การคัดกรองนักเรียน 3) การส่งเสริมพัฒนา
นักเรียน 4) การป้องกันและแก้ไขปัญหา 5) การส่งต่อนักเรียน องค์ประกอบที่ 3 บทบาทหน้าที่ของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้แก่
ผู้บริหารสถานศึกษา ครูประจำชั้น คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สภานักเรียน และผู้ปกครองสถานศึกษา

Greenish Public Schools (2020: Internet) กล่าวถึงระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนว่า เป็นการติดตามและดูแล
นักเรียนและครอบครัวจัดให้กับเด็กและเยาวชนทุกคน โดยเฉพาะกลุ่มที่ประสบปัญหาและบกพร่องทางการเรียนรู้ โดยมีการ
ทำงานร่วมกันดูแลนักเรียนร่วมกับผู้ปกครอง

Wang, L. (2020, pp.345-350) กล่าวว่า การใช้เทคโนโลยีเพื่อการดูแล (Technology Integration) การนำ
เทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการดูแลนักเรียน เช่น การใช้แพลตฟอร์มออนไลน์ในการติดตามพัฒนาการของนักเรียน หรือ
แอปพลิเคชันเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้และการปรึกษาปัญหาส่วนบุคคลเทคโนโลยีสามารถช่วยสร้างการเชื่อมต่อที่รวดเร็วและมี
ประสิทธิภาพระหว่างนักเรียนและครูผู้ดูแล

ดังนั้นการทำงานร่วมกันของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ครู ผู้ปกครอง ผู้บริหาร และชุมชน มีบทบาทสำคัญในการ
สนับสนุนการพัฒนาของนักเรียนในทุกด้าน การประสานงานนี้ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนข้อมูลและความคิดเห็นอย่างเปิดเผย
เพื่อให้สามารถวิเคราะห์และแก้ไขปัญหาที่นักเรียนเผชิญได้อย่างทันที่ ความร่วมมือนี้ยังช่วยสร้างความต่อเนื่องในการดูแล
และส่งเสริมการเรียนรู้ ทั้งในและนอกห้องเรียน ทำให้เกิดความเข้าใจในสภาพแวดล้อมและความต้องการของนักเรียนอย่าง
ลึกซึ้ง ส่งผลให้การช่วยเหลือนักเรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและครอบคลุม

4. รอบคอบและระมัดระวัง (Careful) การปฏิบัติอย่างละเอียดถี่ถ้วนและใส่ใจในทุกขั้นตอนเพื่อให้มั่นใจว่านักเรียนได้รับการดูแลที่เหมาะสมและทันเวลา การรอบคอบเริ่มจากการสังเกตและวิเคราะห์ปัญหาแต่ละด้านของนักเรียนอย่างแม่นยำ โดยครูและผู้ดูแลต้องคำนึงถึงความแตกต่างและความต้องการเฉพาะบุคคล ระมัดระวังในการวางแผนการแก้ไขปัญหาอย่างรอบด้าน และดำเนินการอย่างรอบคอบเพื่อหลีกเลี่ยงข้อผิดพลาด ความระมัดระวังนี้ยังรวมถึงการติดตามผลและประเมินสถานการณ์อย่างต่อเนื่อง เพื่อปรับปรุงการช่วยเหลือให้เหมาะสมกับสถานการณ์และพัฒนาการของนักเรียน ส่งผลให้นักเรียนได้รับการดูแลอย่างสมบูรณ์และมีประสิทธิภาพ

แนวทางในการพัฒนางานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนควรมีการวางแผนการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบ พัฒนาศักยภาพที่ปฏิบัติงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้เข้ารับการอบรม เพื่อสร้างองค์ความรู้ความเข้าใจหลักเกณฑ์ วิธีการที่ชัดเจนเกี่ยวกับงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างต่อเนื่อง ตระหนักถึงความสำคัญและมีความระมัดระวังการทำงานตามบทบาทหน้าที่ของตนเอง สร้างความสัมพันธ์ที่ดีประสานความร่วมมือกับหน่วยงานผู้ปกครองและชุมชนที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน เพื่อให้งานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

Department of Education, State of New Jersey (2019) กล่าวว่า ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง ความเข้าใจและการร่วมมือกันพัฒนานักเรียน เช่น การพัฒนาด้านอารมณ์ การการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ และยังเป็นกระบวนการที่สร้างความสัมพันธ์ที่ระหว่างผู้สอนและนักเรียน เป็นการดำเนินงานร่วมกันระหว่าง โรงเรียน นักเรียน และผู้ปกครอง

Liu, J., & Chen, S. (2020, pp. 567-574) กล่าวว่า การสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่สนับสนุน (Organizational Culture) สร้างวัฒนธรรมที่เปิดกว้างและสนับสนุนการเปลี่ยนแปลงในทางบวก ส่งเสริมการทำงานร่วมกัน และยอมรับการทดลองวิธีการใหม่ ๆ วัฒนธรรมที่ดีจะช่วยให้บุคลากรและนักเรียนรู้สึกมั่นใจและปลอดภัยในการแสดงออกความคิดเห็น และมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนานวัตกรรม

ดังนั้นการปฏิบัติอย่างละเอียดถี่ถ้วนและใส่ใจในทุกขั้นตอนของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีความสำคัญในการทำให้ให้นักเรียนได้รับการดูแลที่เหมาะสมและทันเวลา กระบวนการนี้เริ่มจากการสังเกตและวิเคราะห์ปัญหาของนักเรียนอย่างแม่นยำ โดยครูและผู้ดูแลต้องคำนึงถึงความแตกต่างและความต้องการเฉพาะบุคคล การวางแผนการแก้ไขปัญหาจึงต้องระมัดระวังรอบด้าน พร้อมทั้งดำเนินการอย่างรอบคอบเพื่อลดข้อผิดพลาด นอกจากนี้การติดตามผลและประเมินสถานการณ์อย่างต่อเนื่องเป็นสิ่งสำคัญ เพื่อให้สามารถปรับปรุงการช่วยเหลือให้เหมาะสมกับพัฒนาการของนักเรียน

5. ความกล้าหาญ (Courage) ความพร้อมของครูและผู้ดูแลในการเผชิญหน้าและแก้ไขปัญหาของนักเรียนอย่างตรงไปตรงมา แม้ปัญหานั้นจะซับซ้อนหรือท้าทาย การกล้าตัดสินใจเพื่อประโยชน์สูงสุดของนักเรียนเป็นหัวใจสำคัญในการสร้างความมั่นคงและความไว้วางใจในระบบ นอกจากนี้ ความกล้าหาญยังหมายถึงการเปิดใจรับฟังความคิดเห็นที่แตกต่าง พร้อมปรับเปลี่ยนแนวทางการช่วยเหลือเมื่อต้องเผชิญกับสถานการณ์ใหม่ ๆ ซึ่งช่วยให้นักเรียนได้รับการดูแลที่เหมาะสมและตรงกับความต้องการ การกระทำที่มีความกล้าหาญนี้จะส่งเสริมการเติบโตและพัฒนาการที่ดีของนักเรียนในระยะยาว

กรอบแนวคิดความกล้าหาญอดทนๆ ประกอบด้วย 4 คุณลักษณะ คือ 1) คุณลักษณะด้านความสนใจ (Interest) 2) คุณลักษณะด้านการฝึกฝน (Practice) 3) คุณลักษณะด้านความมุ่งมั่นต่อเป้าหมาย (Purpose) และ 4) คุณลักษณะด้านความหวัง (Hope) กรอบแนวคิดการบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษา ประกอบด้วย การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การจัดการกระบวนการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผล และการพัฒนาแหล่งเรียนรู้

Doukakis (2021, pp.21-31) ที่นำเสนอแนวทางการจัดการโปรแกรมการสอนออนไลน์สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษา โดยโปรแกรมนี้ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการติดตามความก้าวหน้าของนักเรียน วิเคราะห์ความต้องการในการเรียนรู้ และ

จัดการฝึกอบรมสำหรับผู้สอนออนไลน์ การจัดการดังกล่าวช่วยให้การสนับสนุนนักเรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและตอบสนองต่อความต้องการเฉพาะบุคคลได้ดีขึ้น

ดังนั้นความพร้อมของครูและผู้ดูแลในการเผชิญหน้าและแก้ไขปัญหาของนักเรียนอย่างตรงไปตรงมา แม้ปัญหาจะซับซ้อนหรือท้าทาย ถือเป็น การแสดงออกถึงความกล้าหาญ การตัดสินใจเพื่อประโยชน์สูงสุดของนักเรียนเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยสร้างความมั่นคงและความไว้วางใจในระบบดูแล นอกจากนี้ ความกล้าหาญยังหมายถึงการเปิดใจรับฟังความคิดเห็นที่แตกต่างพร้อมปรับเปลี่ยนวิธีการช่วยเหลือให้เหมาะสมเมื่อต้องเผชิญกับสถานการณ์ใหม่ๆ สิ่งนี้ช่วยให้นักเรียนได้รับการดูแลอย่างตรงจุดและส่งเสริมการพัฒนาการในระยะยาว

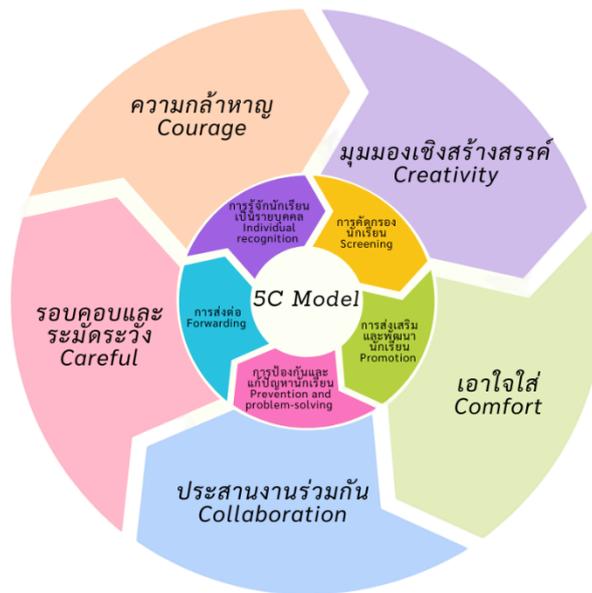
ตารางที่ 1 การสังเคราะห์องค์ประกอบของการจัดการนวัตกรรมระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

นวัตกรรม	นักวิชาการ										รวม	ร้อยละ
	ประยูร อิมสวัสดิ์ (2563)	กนกวรรณ อุนจิตต์ (2566)	ประทีป เนตรพุกภมระ (2563)	ศญาญี ธีระวณิชตระกูล (2560)	ธราธิป วงษ์แก้ว (2567)	พัฒนาอนันต์ ตระกูลอินคอม (2567)	สุภัทรพงศ์ รวงผึ้งรุ่งโรจน์ (2566)	นุชจรี กิจวรรณ (2561)	สุภัทรพงศ์ รวงผึ้งรุ่งโรจน์ (2566)	เพ็ญวิภา ชูประวีติ (2564)		
1. มุมมองเชิงสร้างสรรค์	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	9	90.0
2. ความเอาใจใส่	✓	✓	✓	✓	✓	✓			✓	✓	8	80.0
3. การส่งเสริมและพัฒนา นักเรียน	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	9	90.0
4. การประสานงาน ร่วมกัน	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓		✓	8	80.0
5. ความกล้าหาญ		✓		✓	✓	✓	✓		✓	✓	9	90.0

บทสรุป

5C Model คือการจัดการนวัตกรรมระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีกระบวนการบูรณาการร่วมกับการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมและพัฒนา การป้องกัน ช่วยเหลือและแก้ไข และการส่งต่อ ซึ่งการบูรณาการองค์ประกอบร่วมกันดังนี้ Creativity: มุมมองเชิงสร้างสรรค์มุ่งเน้นการพัฒนากระบวนการที่สามารถตอบสนองความต้องการและปัญหาของนักเรียนได้อย่างหลากหลายและยืดหยุ่น โดยใช้แนวคิดที่เปิดกว้างและนวัตกรรมในการออกแบบ

ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน Comfort: ความเอาใจใส่ที่เน้นการดูแลนักเรียนอย่างใกล้ชิด เพื่อตอบสนองความต้องการเฉพาะบุคคลและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างทันทั่วทั้งที่ Collaboration: การประสานงานร่วมกันเป็นการทำงานร่วมกันของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องให้เกิดการแลกเปลี่ยนข้อมูลและความคิดเห็นอย่างเปิดเผย เพื่อวิเคราะห์และแก้ไขปัญหาที่นักเรียนเผชิญอย่างทันทั่วทั้งที่ Careful: รอบคอบและระมัดระวังเป็นการปฏิบัติอย่างละเอียดถี่ถ้วนและใส่ใจในทุกขั้นตอนเพื่อให้มั่นใจว่านักเรียนได้รับการดูแลที่เหมาะสมและทันเวลา การรอบคอบเริ่มจากการสังเกตและวิเคราะห์ปัญหาแต่ละด้านของนักเรียนอย่างแม่นยำ และ Courage: ความกล้าหาญเป็นความพร้อมของครูและผู้ดูแลในการเผชิญหน้าและแก้ไขปัญหาของนักเรียนอย่างตรงไปตรงมา แม้ปัญหานั้นจะซับซ้อนหรือท้าทาย การกล้าตัดสินใจ และการเปิดใจรับฟังความคิดเห็นที่แตกต่าง พร้อมปรับเปลี่ยนแนวทางการช่วยเหลือเมื่อต้องเผชิญกับสถานการณ์ใหม่ ๆ ซึ่งการบริหารจัดการนวัตกรรมระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นกระบวนการที่ดำเนินงานอย่างเป็นระบบ มีขั้นตอนชัดเจนโดยเน้นการส่งเสริม การป้องกัน การแก้ไขปัญหา และการพัฒนา เพื่อให้นักเรียนได้พัฒนาตนเองเต็มตามศักยภาพ ครูที่ปรึกษาทำหน้าที่เป็นบุคลากรหลักในการดูแล พร้อมกับการประสานงานร่วมกับบุคลากรฝ่ายอื่น ๆ ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา กระบวนการนี้มีวิธีการและเครื่องมือที่ชัดเจน มีมาตรฐานและคุณภาพ รวมถึงมีหลักฐานการดำเนินงานที่ตรวจสอบได้ ทุกฝ่ายปฏิบัติงานในทิศทางเดียวกันเพื่อให้นักเรียนได้รับการดูแลที่ครอบคลุมและมีประสิทธิภาพสูงสุด

ภาพที่ 1 การจัดการนวัตกรรมระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน (5C Model)

บรรณานุกรม

- กชพร พุทธจักร. (2562). การพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือและคุ้มครองเด็กนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา โรงเรียน
อุบลปัญญานุกูล จังหวัดอุบลราชธานี: รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- กนกวรรณ อุจน์จิตต์. (2566). การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขนาดเล็ก. *วารสารบริหารการศึกษา
บัณฑิต*, 22(1), 27–36.
- ดุชาสิทธิ์ แดงงาม. (2560). ปัญหาและแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนหลวงพ่อบานคลองด่าน
อนุสรณ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัย
บูรพา.
- ธราธิป วงษ์แก้ว. (2567). การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาอย่างยั่งยืนของสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษา. *วารสารวิทยาลัยนครราชสีมา สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 18(2), 440–452.
- นุชจรี กิจวรรณ. (2561). กระบวนการคิดเชิงออกแบบ: มุมมองใหม่ของระบบสุขภาพไทย. *วารสารสภาการพยาบาล*, 33(1), 5–
14.
- ประยูร อิมสวัสดิ์. (2563). การพัฒนารูปแบบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาขั้นพื้นฐาน. (ดุชฎินิพนธ์). คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- เพลินศรี สิงห์คำ. (2560). การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2563). *คู่มือการคัดเลือกสถานศึกษาและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อรับ
รางวัลระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนประจำปี 2563*. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สุภัทรพงศ์ รวงผึ้งรุ่งโรจน์ สุรัสวดี สุขยั้ง และ อีรัชฎู วรบำรุงกุล. (2566). นวัตกรรมเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาใน
ยุคดิจิทัล. *Quality of Life and Law Journal*, 19(1), 192–204.
- Abu Hasan, H., & Ilias, A. (2020). Developing innovative support structures in higher education. *Journal of Modern
Learning Development*, 5(3), 45–58.
- Department of Education, State of New Jersey. (2019, March 20). *Student support services*.
<https://www.state.nj.us/education/students/safety/behavior/support/>
- Doukakis, S. (2021). A management approach of an e-tutoring program for high school students. *The
International Journal of Managing Information Technology*, 13(1), 21–31.
- Greenwich Public Schools. (2020, March 20). *Student support services*.
<https://www.greenwickschools.org/teaching-learning/student-support-services>
- Ivanova, I., & Ivanov, A. (2022). Innovations in education system: Management, financial regulation, and influence
on the pedagogical process. *European Journal of Contemporary Education*, 11(1), 123–135.
- Liu, J., & Chen, S. (2020). Research on the management system of innovation and entrepreneurship education
based on information technology. In *Advances in Intelligent Systems and Computing* (Vol. 1234, pp.
567–574). Springer.
- Wang, L. (2020). Research on the innovation of university student management in the information environment.
In *Proceedings of the 2020 International Educational Technology Conference* (pp. 345–350).

Xie, Y., Liu, X., & Yuan, Q. (2022). Research on college students' innovation and entrepreneurship education from the perspective of artificial intelligence knowledge-based crowdsourcing. *International Journal of Vocational and Technical Education*, 1(4), 53–55.

Zhang, Y., & Li, X. (2022). Research on the management system of college students' innovation and entrepreneurship education. *Journal of Advanced Science and Engineering*, 26(5), 12–20.

Translated Thai References

Phuttajak, K. (2019). *Development of a support and protection system for students with intellectual disabilities: A case study of Ubon Panyanukul School, Ubon Ratchathani* (Research report). Office of the Basic Education Commission.

Unchit, K. (2023). Implementation of the student care and support system in small-sized schools. *Buabandit Educational Administration Journal*, 22(1), 27–36.

Daeng-ngam, D. (2017). *Problems and development strategies for the student support system at Luang Pho Pan Khlong Dan Anusorn School under Secondary Educational Service Area Office 6* (Master's thesis in Educational Administration). Burapha University.

Wongkaew, T. (2024). Sustainable management of the student support system in schools under the Educational Service Area Offices. *Journal of Nakhon Ratchasima College of Humanities and Social Sciences*, 18(2), 440–452.

Kitjawan, N. (2018). Design thinking process: A new perspective on the Thai health system. *Thai Nursing Council Journal*, 33(1), 5–14.

Imsawat, P. (2020). *Development of a creative leadership model for school administrators under the Office of the Basic Education Commission* (Doctoral dissertation, Faculty of Education). Burapha University.

Singham, P. (2017). *Development of an operational guideline for the student support system in schools under Secondary Educational Service Area Office 28* (Master's thesis in Educational Administration). Loei Rajabhat University.

Office of the Basic Education Commission. (2020). *Handbook for selecting schools and education area offices for the 2020 Student Support System Awards*. Bangkok: Office of the Basic Education Commission.

Ruangphuengrrot, S., Sukying, S., & Worabamrungskul, T. (2023). Creative innovations of school administrators in the age of disruption. *Quality of Life and Law Journal*, 19(1), 192–204.